

AANVULLING

Natuurtoets bedrijvenpark A1 te Deventer

Versie: 16 oktober 2008

Kenmerk: 110623 / CE8 / 175 / 000603

(aanvulling op bladzijde 23, 27, 42, 46, 47, e.v.)

Dassenburcht in talud spoorlijn, nabij plangebied Bedrijvenpark A1, te Deventer

Veldbezoek

In aanvullend veldbezoek is vastgesteld dat zich in het talud van de spoorlijn net ten oosten van het plangebied bedrijvenpark A1 (bijlage 1) een dassenburcht bevindt. Deze burcht is 5 februari 2009 bezocht door medewerkers van de gemeente Deventer.

Kenmerken en gebruik van de burcht

De burcht bevindt zich in de overgang van spoorloot en werkpad naast het spoor (foto 2). Ook zijn er gangen vanuit de spoorloot naar de akker aan de westkant, aan de rand van het plangebied (foto 3). In totaal zijn er circa tien gangen aanwezig.

De burcht is al vele jaren aanwezig, gezien de grote hoeveelheid gangen, platgetreden wissels ('paadjes') in een u-vorm en opgeworpen zandhopen bij de uitgegraven hollen (foto 4). De burcht wordt momenteel nog bewoond. Er zijn verse wroetsporen, graafsporen (foto 5), pootafdrukken en haren aanwezig. Ook is een typische dassengeur te ruiken.

Relatie van de burcht met dassenpopulaties in de omgeving

Ten oosten van de spoorlijn in het bos bij de Oexerhof, is een thans bewoonde hoofdburcht en een bijburcht aanwezig (bijlage 6).

Functie plangebied bedrijvenpark A1

Het plangebied bestaat uit hooggelegen akkers, afgewisseld door graslanden, houtsingels, bomenrijen en bosjes. Vanwege deze diversiteit vormt het belangrijk foerageergebied voor de das. Over de akker zijn wissels van en naar de burcht zichtbaar.

Er is geen sprake van directe aantasting van de burcht. De burcht kan wel verstoord worden door aanwezigheid van mensen en machines tijdens de aanlegfase.

Voedselrijk cultuurgrasland zal na de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de inrichting van de bufferzone nauwelijks meer aanwezig zijn, waarmee het areaal geschikt foerageergebied op het terrein van het bedrijvenpark sterk afneemt. Wel zal de bufferzone geschikt blijven als foerageergebied en zelf aanmerkelijk aan kwaliteit winnen door natuurontwikkeling en -beheer. De dassen kunnen daarnaast aan het oosten van de spoorlijn foerageren waar voldoende foerageergebied is, de spoorlijn vormt geen absolute barrière (er zijn geen slachtoffergegevens bekend).

Voedsel Das

Dassen zijn alleseters en eten voornamelijk regenwormen en insectenlarven en plantaardig voedsel als vruchten, hazelnoten, knollen, bosbessen, frambozen, kersen, pruimen, granen, klaver en gras. Tot hun dieet behoren naast wormen en plantaardig voedsel ook insecten (zoals kevers en hun larven, rupsen en de larven van langpootmuggen), slakken, amfibieën (kikkers) en kleine zoogdieren (konijnen, muizen, woelmuizen, mollen), op de grond broedende vogels en hun eieren, aas en zelfs egels, wespen en bijennesten. De dieren zijn meer carnivoor in de lente en meer herbivoor in de herfst.

Contact met Prorail

De dassenburcht bevindt zich grotendeels op terrein van de Nederlandse Spoorwegen, waar Prorail het beheer voert. In april 2008 was deze burcht al bij hun bekend. Uit overleg met Prorail (maart 2009) blijkt dat men uit oogpunt van de veiligheid op deze druk bereden spoorlijn dagelijks metingen uitvoert. Het is bekend dat uit oogpunt van veiligheid maatregelen noodzakelijk zijn: algehele verplaatsing van de burcht dan wel gedeeltelijke opheffing van gangen c.q. verschuiving op locatie zodat de in de spoordijk vastgestelde gangen kunnen worden dichtgemaakt.

Ontheffing Flora- en faunawet

De das is een strikt beschermde diersoort (Flora- en faunawet tabel 3). Het is noodzakelijk om ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet artikel 75 aan te vragen voor Das. Zelfs al wordt alleen foerageergebied aangetast (door de aanleg van het bedrijvenpark) en zou de burcht blijven bestaan en worden er compenserende en mitigerende maatregelen genomen. Voor het verkrijgen van de ontheffing voor algehele dan wel gedeeltelijke verplaatsing op locatie zal samen met Prorail en in overleg met LNV een plan worden opgesteld. Het kunnen garanderen van de veiligheid op het spoor vormt een belangrijk uitgangspunt.

Maatregelen voor instandhouding dassenburcht

Indien vanwege de planvorming of vanwege de veiligheid van het spoornetwerk een gedeelte van de dassenburcht moet verdwijnen, is het noodzakelijk in de directe omgeving van het te handhaven deel (meest zuidelijk waar de bufferzone begint) zandhopen aan te brengen waarin dassen nieuwe gangen kunnen graven. Het gedeelte waar ze niet gewenst zijn kan dan worden

afgesloten door het plaatsen van een raster. Deze maatregelen moeten worden genomen buiten de voortplantingsperiode.

De bufferzone en omgeving wordt volgens plan zodanig ingericht dat deze geschikt is als foerageergebied voor de das met kleinschalige landschapselementen (houtwallen, singels, poelen, bloem- en kruidenrijke stroken en akkers) gecombineerd met aanplant van bes- en vruchtendragende bomen en heesters. Dit gebeurt in overleg met grondeigenaren.

Er wordt vanuit gegaan dat door het nemen van genoemde mitigerende maatregelen, de huidige burcht kan blijven functioneren, ondanks het verlies aan foerageergebied door het aan te leggen bedrijventpark. Indien de bufferzone gedeeltelijk geschikt blijft en er een goede verbinding naar het oosten is, zal de das beschikking hebben over voldoende foerageergebied. Door monitoring kan in de gaten worden gehouden hoe de burcht blijft functioneren en hoe de verschillende dassenfamilies het foerageergebied delen.

In overleg met LNV en Prorail zal worden nagegaan welke maatregelen getroffen kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Werken buiten gevoelige periodes van de das.
- Fasering inrichting terrein: starten met het deel van de bufferzone ter hoogte van de burcht (buiten kwetsbare periodes, bijvoorbeeld in september-oktober), zorgen voor voldoende buffercapaciteit van de bufferzone ten tijde van de inrichting van het terrein.
- Voorkomen van betreding door mensen van het deel waar de burcht ligt (afschermen door bijvoorbeeld prikkeldraad/rasters, zodanig dat de das er wel veilig door kan, maar mensen niet).
- Inrichting van de bufferzone zo nodig beter geschikt maken voor dassen (door bijvoorbeeld fruit-, noot- en besdragende struiken), een extra aarden wal en aanleg en beheer van grasland.
- Zorgen voor een goede verbinding naar het oosten van de spoorlijn, waar voldoende foerageergebied aanwezig is.
- Monitoring van de dassenburcht (functioneren van de familie en delen van foerageergebied door verschillende families).

In principe is het idee dat de bufferzone volgens het Model Kamsalamander zou worden ingericht en dat er meer via het oosten naar het zuiden een zone Model Das zou komen. De geleiding van de dassen via het oosten naar het zuiden sluit hierop aan. Met zo nodig kleine aanpassingen aan de bufferzone, kan deze ook nog geschikter worden voor de das en tevens geschikt blijven voor kamsalamander.

Deventer, 26 maart 2009

Bijlagen en foto's

- 1 Ligging locatie van de dassenburcht
- 2 Sporsloot met daarin de burcht
- 3 Gang naar akker in het plangebied
- 4 Gang met opgeworpen hoop zand en wissel
- 5 Verse graafsporen bij ingang hol
- 6 Ligging burchten bos Oxerhof buiten het plangebied
- 7 Wissel over de akker in plangebied

Foto's: B. Voorhorst

Bijlage 1 Ligging locatie van de dassenburcht (rode lijn op luchtfoto Google Earth)

Foto 2 Sporsloot met daarin de burcht

Foto 3 Gang naar akker in het plangebied

Foto 4 Gang met opgeworpen hoop zand en wissel

Foto 5 Verse graafsporen bij ingang hol

Bijlage 6 Ligging burchten bos Oxerhof buiten het plangebied (gele en witte stip op luchtfoto)

